

Jeremia 25

1 Het woord dat tot Jeremia is gekomen over heel het volk van Juda, in het vierde jaar van Jojakim, de zoon van Josia, koning van Juda – dit was het eerste jaar van Nebukadrezar, koning van Babel –
2 dat de profeet Jeremia gesproken heeft tot heel het volk van Juda en tot al de inwoners van Jeruzalem:

3 Vanaf het dertiende jaar van Josia, de zoon van Amon, de koning van Juda tot op deze dag – dit is het drieëntwintigste jaar – is het woord van de HEERE tot mij gekomen. Ik sprak vroeg en laat tot u, maar u hebt niet geluisterd.

4 Ook heeft de HEERE tot u al Zijn dienaren, de profeten, vroeg en laat gezonden, maar u hebt niet geluisterd en uw oor niet geneigd om te luisteren.

5 Ze zeiden: Bekeer u toch, ieder van zijn slechte weg en van uw slechte daden. Dan zult u eeuw uit en eeuw in blijven wonen in het land dat de HEERE u en uw vaders gegeven heeft.

6 Ga niet achter andere goden aan om die te dienen en u voor hen neer te buigen. Verwek Mij niet tot toorn door het werk van uw handen, dan zal Ik u geen kwaad doen.

7 Maar u hebt naar Mij niet geluisterd, spreekt de HEERE, zodat u Mij tot toorn verwekte met het werk van uw handen, uzelf ten kwade.

8 Daarom, zo zegt de HEERE van de legermachten: Omdat u niet naar Mijn woorden hebt geluisterd,
9 zie, Ik ga een boodschap zenden en Ik zal alle geslachten uit het noorden halen, spreekt de HEERE, en ook een boodschap zenden naar Nebukadrezar, de koning van Babel, Mijn dienaar. Ik zal hen over dit land brengen, over zijn inwoners en over al deze volken rondom. Ik zal hen slaan met de ban en hen stellen tot een verschrikking, tot een aanfluiting, en tot eeuwige puinhopen.

10 Ik zal uit hun midden doen verdwijnen de stem van de vreugde, de stem van de blijdschap, de stem van de bruidegom en de stem van de bruid, het geluid van de molenstenen en het licht van de lamp.

11 Dan zal heel dit land worden tot een puinhoop, tot een verschrikking. Deze volken zullen de koning van Babel zeventig jaar dienen.

12 Maar het zal gebeuren wanneer de zeventig jaar voorbij zijn, dat Ik de koning van Babel en dat volk – spreekt de HEERE – hun ongerechtigheid zal vergelden, en ook het land van de Chaldeeën en Ik zal dat maken tot eeuwige woestenijen.

13 Ik zal over dat land al de woorden brengen die Ik daarover gesproken heb, al wat in dit boek geschreven is, wat Jeremia geprofeteerd heeft over al deze volken.

14 Want vele volken en grote koningen zullen zich door hen laten dienen. Zo zal Ik hun naar hun daden en naar het werk van hun handen vergelden.

15 Want zo heeft de HEERE, de God van Israël, tegen mij gezegd: Neem deze beker van de wijn van de grimmigheid uit Mijn hand, en geef die te drinken aan al de volken tot wie Ik u zend,

16 zodat zij drinken en waggelen en zich als een waanzinnige gedragen vanwege het zwaard dat Ik onder hen zend.

17 Toen nam ik deze beker uit de hand van de HEERE en gaf die te drinken aan al de volken tot wie de HEERE mij gezonden had:

18 aan Jeruzalem en de steden van Juda, zijn koningen en zijn vorsten, om die te maken tot een puinhoop, tot een verschrikking, tot een aanfluiting en tot een vloek, zoals het heden ten dage is,

19 aan de farao, de koning van Egypte, zijn dienaren, zijn vorsten en heel zijn volk,

20 aan alle mensen van allerlei herkomst en al de koningen van het land Uz, aan al de koningen van het land van de Filistijnen, aan Askelon, Gaza, Ekron en het overblijfsel van Asdod,

21 aan Edom, Moab en de Ammonieten,

22 aan al de koningen van Tyrus, al de koningen van Sidon, en de koningen van de kustlanden die liggen aan de overkant van de zee,

23 aan Dedan, Tema, Buz, en allen die kaalgeschoren zijn aan hun slapen,
24 aan al de koningen van Arabië en al de koningen van de gemengde bevolking die in de woestijn woont,
25 aan al de koningen van Zimri, al de koningen van Elam en al de koningen van Medië,
26 aan al de koningen van het noorden, die dichtbij en veraf zijn, de een na de ander; ja, aan al de koninkrijken van de aarde, die op de aardbodem zijn. Na hen zal de koning van Sesach drinken.
27 Dan moet u tegen hen zeggen: Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Drink, word dronken, spuw uit, val neer zodat u niet weer opstaat, vanwege het zwaard dat Ik onder u zend.
28 Mocht het gebeuren dat zij weigeren de beker uit uw hand te nemen om te drinken, dan zult u tegen hen zeggen: Zo zegt de HEERE van de legermachten: Drinken zult u!
29 Want zie, in de stad waarover Mijn Naam is uitgeroepen, begin Ik met onheil aan te richten en zou u dan in enig opzicht voor onschuldig worden gehouden? U zult niet voor onschuldig worden gehouden, want Ik roep het zwaard op tegen alle bewoners van de aarde, spreekt de HEERE van de legermachten.
30 En ú moet tegen hen al deze woorden profeteren, en tegen hen zeggen: De HEERE zal brullen als een leeuw vanuit de hoogte, vanuit Zijn heilige woning Zijn stem laten klinken. Hij zal geweldig brullen tegen Zijn woonplaats, Hij zal een vreugderoep als van druiventreders aanheffen tegen alle bewoners van de aarde.
31 Vreselijk gedruis zal komen tot aan het einde der aarde, want de HEERE heeft een rechtszaak met de volken; Hij zal een rechtszaak voeren met alle vlees. De goddelozen heeft Hij overgegeven aan het zwaard, spreekt de HEERE.
32 Zo zegt de HEERE van de legermachten: Zie, onheil gaat uit van volk tot volk. Een zware storm wordt opgewekt van de uithoeken van de aarde.
33 De door de HEERE dodelijk gewonden zullen op die dag van het ene einde der aarde tot aan het andere einde der aarde liggen. Er zal over hen geen rouw bedreven worden, zij zullen niet verzameld en niet begraven worden: tot mest op de aardbodem zullen zij zijn.
34 Weeklaag, herders, en schreeuw het uit! Wentel u in de as, gebieders van de kudde! Want uw dagen zijn aangebroken, dat men afslachten zal, en uw verstrooiing, zodat u zult vallen als kostbaar vaatwerk.
35 De mogelijkheid tot ontvluchten voor de herders gaat verloren, de mogelijkheid tot ontkoming voor de gebieders van de kudde.
36 Hoor het geschreeuw van de herders, en het gejammer van de gebieders van de kudde, omdat de HEERE hun weide verwoest.
37 De vredige weiden worden vernield vanwege de brandende toorn van de HEERE.
38 Als een jonge leeuw heeft Hij Zijn schuilplaats verlaten, want hun land is geworden tot een woestijn vanwege de brandende toorn van de onderdrukker, ja, vanwege Zijn brandende toorn.

Het boek van Jeremia.

In Jeremia 25 kijkt de HEERE met de profeet Jeremia terug. Er komt zelfs een boek uit: het boek Jeremia. Deel 1. De HEERE kijkt terug op 23 jaar profetieën van Jeremia. Jeremia 25:1,2 *Het woord dat tot Jeremia is gekomen over heel het volk van Juda, (..) dat de profeet Jeremia gesproken heeft tot heel het volk van Juda en tot al de inwoners van Jeruzalem.* Er lijkt geen sprake van een jubileum want dan zou 25 jaar beter passen. Ook lijkt een jubileum niet erg passend bij het optreden van Jeremia. Daar is het allemaal veel te serieus voor. We kennen de aanleiding wel. We kunnen die

opmaken uit een ander deel van Jeremia. Jeremia 36. Daar wordt duidelijk dat de HEERE aan Jeremia de opdracht heeft gegeven om al de profetieën over de afgelopen 23 jaar op te schrijven in een boek. Jeremia 36:1,2 *Het gebeurde in het vierde jaar van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, dat dit woord van de HEERE tot Jeremia kwam: Neem u een boekrol en schrijf daarop alle woorden die Ik tot u gesproken heb over Israël, over Juda en over alle volken, vanaf de dag dat Ik tot u gesproken heb, vanaf de dagen van Josia tot op deze dag.* Het zal meteen opvallen dat het over dezelfde periode gaat namelijk *het vierde regeringsjaar van koning Jojakim van Juda, de zoon van Josia.* Dat is dezelfde datering waarmee ook ons hoofdstuk begint. Jeremia 25:1 *Het woord dat tot Jeremia is gekomen over heel het volk van Juda, in het vierde jaar van Jojakim.* Blijkbaar is er sprake van een bijzonder moment in dat vierde jaar van koning Jojakim. Een ding is heel begrijpelijk: De opdracht een boek samen te stellen – van alle profetieën tot nu toe – vormt een goede aanleiding om nog eens terug te denken aan wat er allemaal gebeurd en gezegd is de afgelopen 23 jaar. In vers 13 wordt met zoveel woorden over *dat boek* gesproken. Jeremia 25:13 *Ik zal over dat land al de woorden brengen die Ik daarover gesproken heb, al wat in dit boek geschreven is, wat Jeremia geprofeteerd heeft over al deze volken.* Het boek Jeremia is dan nog niet uit. Feitelijk loopt het tot 586 v Chr. het jaar waarin Nebukadrezar Jeruzalem en de tempel verwoestte en het volk in ballingschap voerde. Jeremia is daarna zelfs nog (gedwongen) – met een groep vluchtelingen – in Egypte geweest, waar hij ook als profeet optrad. Jeremia deel 2 moet dus nog worden geschreven. Jeremia deel 1 waar de HEERE opdracht toe gaf werd geschreven in 605 v. Chr. De wegvoering in ballingschap zou dus nog een kleine 20 jaar duren. Al die tijd trad Jeremia op als profeet. Toch vond de HEERE het nodig dat er een update kwam van alle profetieën van het begin van Jeremia's optreden tot het vierde jaar van koning Jojakim.

Het boek Jeremia

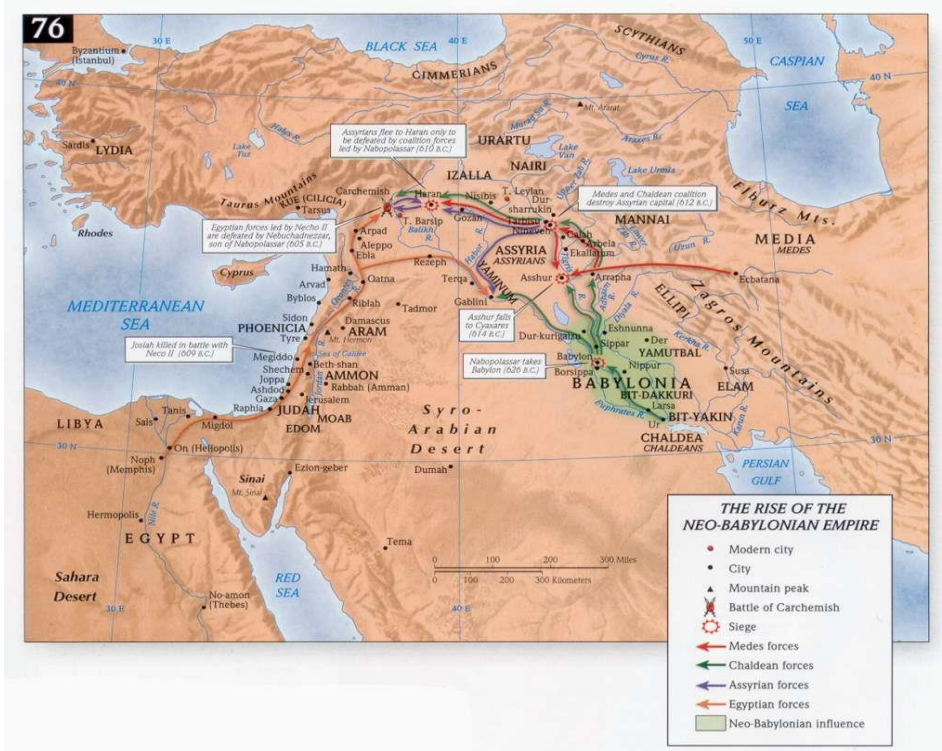

Een nieuwe wereldleider een nieuwe tijd

Nebukadrezar lijkt de aanleiding te vormen voor het optekenen van de profetieën tot op dat moment. Tot nu toe ging het in het boek Jeremia alleen nog maar over *'de vijand uit het Noorden'*. Pas in het vorige hoofdstuk hoorden we dat dit *Babel* was. Maar nu – in Jeremia 25 – wordt ook de naam van de koning genoemd, Nebukadrezar. Deze kennis was in die tijd nog heel pril. De historische situatie was ongeveer als volgt: Nabopolassar, de vader van Nebukadrezar stierf in 605 v. Chr. In hetzelfde jaar kwam Nebukadrezar aan het bewind. Hij was betrokken bij de slag bij Karchemis. De koning van Babel versloeg Assur en de Egyptische farao Necho die Assur te hulp geschoten was. Het boek Jeremia vermeldt deze veldslag in Jeremia 46:2 *Over Egypte. Tegen het leger van farao Necho, de koning van Egypte, dat zich aan de rivier de Eufraat bij Karchemis bevond, dat Nebukadrezar, de koning van Babel, in het vierde regeringsjaar van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, verslagen heeft.* Egypte streed voor de hegemonie over het Midden Oosten maar trok aan het kortste eind. Omdat de Egyptenaren na de dood van koning Josia het land van Juda en Jeruzalem

hadden ingenomen, verscheen Nebukadrezar – na de slag bij Karchemis – voor de poorten van Jeruzalem om zich ook dat gebied toe te eigenen. Juda werd een zogenaamde vazalstaat van Babel en koning Jojakim werd onderhorig aan Nebukadrezar. Dit gebeurde – let wel – in het vierde jaar van koning Jojakim dat wil zeggen in 605 v Chr. Dat is – ten overvloede – hetzelfde jaar waarin Jeremia een boek schrijft en terug kijkt op 23 jaar profetie.

De slag bij Karchemis 605 v Chr.

De periode waarin Jeremia als profeet optrad.

Onbedoeld – of bedoeld – krijgen we een aardig inzicht in de periode waarin Jeremia tot op dat moment als profeet optrad. Hij was in 605 v Chr. 23 jaar als profeet van de HEERE werkzaam. Jeremia 25:3 *Vanaf het dertiende jaar van Josia, de zoon van Amon, de koning van Juda tot op deze dag – dit is het drieëntwintigste jaar – is het woord van de HEERE tot mij gekomen. Ik sprak vroeg en laat tot u (..).* Jeremia moet dus begonnen zijn in 628 v Chr. Dat was het 13de jaar van de regering van koning Josia. Josia is dus in 641 v Chr. koning geworden. Het is allemaal bij benadering, maar we zullen er geen jaren naast zitten. Het eerste hoofdstuk van Jeremia begint met een datering. Jeremia 1:2 *Tot hem kwam het woord van de HEERE in de dagen van Josia, de zoon van Amon, de koning van Juda, in het dertiende jaar van zijn regering.* De HEERE lijkt het moment – waarop Babel met Nebukadrezar feitelijk de grote machthebber van het Midden Oosten is geworden – de juiste tijd voor een boek van Jeremiaprofetiën. God beschouwt Nebukadrezar als Zijn dienaar. Deze dienaar gaat voor God het oordeel uitvoeren tegen Juda, Jeruzalem en de omringende volken. Jeremia 25:8,9 *Daarom, zo zegt de HEERE van de legermachten: Omdat u niet naar Mijn woorden hebt geluisterd, zie, Ik ga een boodschap zenden en Ik zal alle geslachten uit het noorden halen, spreekt de HEERE, en ook een boodschap zenden naar Nebukadrezar, de koning van Babel, Mijn dienaar. Ik zal hen over dit land brengen, over zijn inwoners en over al deze volken rondom. Ik zal hen slaan met de ban en hen stellen tot een verschrikking, tot een aanfluiting, en tot eeuwige puinhopen.* Nu Nebukadrezar – de dienaar – er is en zijn machtsgebied heeft uitgebreid tot over de grenzen van Juda en Jeruzalem, is het tijd voor een boek.

Nebukadrezar

Waarom een boek?

Er lijken goede redenen voor een boek. Wanneer de profetieën van God aan Jeremia niet worden opgeschreven zullen ze aan de vergetelheid ten prooi vallen. Zo zijn nog meer redenen denkbaar, maar de belangrijkste reden voor de HEERE lijkt te zijn dat Juda en Jeruzalem het allemaal nog eens rustig na kunnen lezen. Dan zullen ze zien – tot hun verrassing of beschaming – hoe vaak de HEERE hen heeft gewaarschuwd. Mogelijk heeft dat een grotere impact dan een losse profetie. Als ze nu eens zien hoe lang en hoe vaak God door Jeremia het volk tot bekering heeft geroepen, zullen ze zich dan niet omkeren en God volgen? Dat was namelijk wel de motivatie die de HEERE er bij gaf. Jeremia 36:2,3 *Neem u een boekrol en schrijf daarop alle woorden die Ik tot u gesproken heb over Israël, over Juda en over alle volken, vanaf de dag dat Ik tot u gesproken heb, vanaf de dagen van Josia tot op deze dag. Misschien zullen die van het huis van Juda luisteren naar al het onheil dat Ik hun denk aan te doen, zodat zij zich bekeren, ieder van zijn slechte weg en Ik hun ongerechtigheid en hun zonden zal vergeven.* Heel begrijpelijk dat het maken van een boek de gedachten van Jeremia bepaalde bij alles wat de HEERE tot op dat moment had gedaan en gezegd om Zijn volk tot omkeer te bewegen. Als we dit tot ons door laten dringen worden we ons bewust dat de kerken cq. predikers en priesters van vandaag in schril contrast staan met de profeet Jeremia van toen. Jeremia bracht het oordeel van God. Hij legde de vinger bij de pijnlijke plek. Hij deed dat bij herhaling. Men kreeg moeite met de boodschap en de profeet. Maar God geeft het niet op. Integendeel, de HEERE doet er nog een schepje bovenop. ‘Maak een boek van al de profetieën dan zullen ze misschien inzien dat ze verkeerd bezig zijn.’

Het genade wat de klok slaat.

De kerk predikt de genade van God. Is dat niet juist? De kerk heeft gelijk in die zin: wanneer iemand het Koninkrijk van God binnen mag gaan, zal hij of zij helemaal terecht zeggen: ‘Het is allemaal genade.’ Het is dan ook weer niet zo dat de kerk *hel en verdoemenis* moet gaan preken. Versta mij goed: ik ben niet voor een prediking van *hel en verdoemenis*, maar ik ben wel een voorstander van de uitleg en verkondiging van *heel* de Bijbel om te beginnen met een heel hoofdstuk. Laten de predikers de moed hebben om alles aan de orde te stellen wat de HEERE naar voren brengt in een Bijbelhoofdstuk. Dat zou een begin zijn. Laat men het hele verhaal vertellen – het goede en het slechte nieuws – dat zou al grote winst zijn.

Baruch de schrijver

Wist Jeremia dat allemaal nog uit zijn hoofd of had hij aantekeningen? Het is niet bekend. Wat wel bekend is: Veel van Jeremia’s profetieën staan in de dichtvorm. Dat is wel een andere vorm van dichten dan wij gewend zijn. Het Hebreeuws werkt meer met een bepaald ritme dan met rijmwoorden zoals wij. Maar de dichtvorm is hoe dan ook uitermate geschikt voor het reproduceren

en onthouden van grote lappen tekst. Gaf je de profeet een regel dan rolde het hele gedicht eruit. Feitelijk weten we niet of Jeremia aantekeningen had of alles uit zijn hoofd wist te reproduceren. Wat we wel weten is dat Jeremia het boek liet schrijven door een zekere Baruch. Baruch was een schrijver. Dat soort mensen werd ingehuurd bij het opmaken van officiële contracten. Jeremia kende deze Baruch van het contract wat hij had opgemaakt toen Jeremia een stuk land voor zijn neef had gekocht. Het kan trouwens ook zijn dat dit net andersom lag: eerst het boek, toen het contract. Jeremia 32:11-15 *Ik nam de koopbrief, die volgens het gebod en de verordeningen verzegeld was, en de opengelaten brief, en gaf de koopbrief aan Baruch, de zoon van Neria, de zoon van Machseja, voor de ogen van Hanameël, de zoon van mijn oom, voor de ogen van de getuigen die de koopbrief hadden ondertekend, en voor de ogen van alle Judeeërs die op het binnenplein van de wacht zaten. Ik gaf Baruch voor hun ogen deze opdracht en zei: Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Neem deze brieven, deze koopbrief – de verzegelde en deze opengelaten brief – en doe ze in een aarden pot, zodat ze vele dagen in goede staat blijven. Want zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Er zullen weer huizen en akkers en wijngaarden gekocht worden in dit land.* Baruch was dus een soort notaris. Deze Baruch werd niet alleen de vaste schrijver van Jeremia maar ook zijn vertrouweling. Sterker, Baruch werd – tegen wil en dank – door de HEERE betrokken in de dienst van de profeet. Baruch kreeg ook met de ellende te maken die Jeremia moest doormaken. Het was deze Baruch die de profetieën van Jeremia – die hij gehouden had van 628-605 v Chr. – optekende.

Baruch, de schrijver van Jeremia

De wederwaardigheden van het boek over 23 jaar Jeremia.

We weten ook nog hoe het dat boek verging. Niet goed. Baruch moest het voorlezen van Jeremia op het tempelplein. Dat ging goed totdat de andere hoger opgeleide mensen aan het hof hoorden wat hij allemaal zei en ze dat aan de koning overbrachten. Die wilde er ook het fijne van weten. Baruch had inmiddels het advies gekregen om met Jeremia onder te duiken. Dat deden ze en dat was maar goed ook, want koning Jojakim – die bij de open haard zat op het moment dat de boekrol werd voorgelezen – liet het hele boek door het vuur oplikken. Weg boek. Niet zo mooi. Maar Jeremia is niet voor een gat te vangen. Hij had het boek blijkbaar goed in zijn hoofd en dicteerde de profetieën opnieuw aan Baruch die het keurig opschreef in een nieuwe boekrol. Voordeel van de hele toestand was dat Jeremia nog veel meer uit zijn herinneringen naar boven haalde wat hij liet optekenen in het boek. Jeremia 36:32 *Toen nam Jeremia een andere rol en gaf die aan de schrijver Baruch, de zoon van Neria. Deze schreef daarop uit de mond van Jeremia al de woorden van de boekrol, die Jojakim, de koning van Juda, in het vuur had verbrand. Nog vele woorden als deze werden eraan toegevoegd. Zeg je NEE, dan krijg je er TWEE.*

God had zijn volk nog zo gewaarschuwd.

Het schrijven van dit boek had zeker voordelen. Alleen al voor Jeremia zelf. Toen hij alles overzag wat er aan profetieën tot het volk was uitgesproken, stond hij versteld *hoe vaak* de HEERE tot Zijn volk had gesproken. Wat had de HEER Zich sterk gemaakt voor de bekering van Juda en Jeruzalem!

Jeremia was trouwens ook bijzonder ijverig geweest, al zegt hij het zelf. Jeremia 25:3 *Ik sprak vroeg en laat tot u, maar u hebt niet geluisterd.* Elke morgen was hij vroeg op om zijn werk ten dienste van het volk te doen. Maar om nu te zeggen dat de HEERE en de profeet enig effect hadden gezien van de herhaalde oproep tot bekering? Dat viel lelijk tegen. Aan God en Zijn profeet had het niet gelegen maar terugkijkend naar 23 jaar profetieën is het refrein even eentonig als schokkend:

Maar u hebt niet geluisterd in vers 3 en 4 en 7 en 8.

Jeremia 25. Viermaal 'Maar u hebt niet geluisterd' in zes verzen.

3 Vanaf het dertiende jaar van Josia, de zoon van Amon, de koning van Juda tot op deze dag – dit is het drieëntwintigste jaar – is het woord van de HEERE tot mij gekomen. Ik sprak vroeg en laat tot u, *maar u hebt niet geluisterd.*

4 Ook heeft de HEERE tot u al Zijn dienaren, de profeten, vroeg en laat gezonden, *maar u hebt niet geluisterd en uw oor niet geneigd om te luisteren.*

5 Ze zeiden: Bekeer u toch, ieder van zijn slechte weg en van uw slechte daden. Dan zult u eeuw uit en eeuw in blijven wonen in het land dat de HEERE u en uw vaders gegeven heeft.

6 Ga niet achter andere goden aan om die te dienen en u voor hen neer te buigen. Verwek Mij niet tot toorn door het werk van uw handen, dan zal Ik u geen kwaad doen.

7 *Maar u hebt naar Mij niet geluisterd*, spreekt de HEERE, zodat u Mij tot toorn verwekte met het werk van uw handen, uzelf ten kwade.

8 Daarom, zo zegt de HEERE van de legermachten: *Omdat u niet naar Mijn woorden hebt geluisterd,*

Ook heeft de HEERE tot u al Zijn dienaren, de profeten, vroeg en laat gezonden.

Eerst heeft Jeremia het over zijn eigen missie. Jeremia 25:3 *Vanaf het dertiende jaar van Josia, de zoon van Amon, de koning van Juda tot op deze dag – dit is het drieëntwintigste jaar – is het woord van de HEERE tot mij gekomen. Ik sprak vroeg en laat tot u, maar u hebt niet geluisterd.*

Zoiets valt inderdaad op wanneer alles eens op een rijtje gezet wordt. Dan zie je bepaalde dingen die telkens weer terugkomen. En dan denk je – in geval van Jeremia – 'Wat heeft de HEER gehamerd op bekering.' God heeft Zijn volk wel tigkeer gewaarschuwd en wat heeft het weinig geholpen.

Misschien lag het wel aan jou Jeremia. Misschien sprak jij de mensen gewoon niet aan. Misschien moet je het anders aanleggen. *C'est le ton qui fait le music*, zeggen we. Maar daar kon het ook niet aan liggen. Ten eerste had Jeremia zorgvuldig doorgegeven wat God hem had ingegeven. Maar hij was ook niet de enige profeet geweest. Niet alleen waren er profeten voor hem en na hem maar zelfs in de tijd van Jeremia's optreden zijn er andere profeten geweest die – ieder op zijn eigen wijze – dezelfde boodschap van de HEER hadden doorgegeven. Jeremia 25:4 *Ook heeft de HEERE tot u al Zijn dienaren, de profeten, vroeg en laat gezonden, maar u hebt niet geluisterd en uw oor niet geneigd om te luisteren.* Het waren allemaal variaties op het thema dat ook hier voorbij komt: *sjoeboe oesjeboe* oftewel *bekeert u en u blijft*. Jeremia 25:5 *Ze zeiden: Bekeer u toch, ieder van zijn slechte weg en van uw slechte daden. Dan zult u eeuw uit en eeuw in blijven wonen in het land dat de HEERE u en uw vaders gegeven heeft.* Het waren profeten zoals Joël, Obadja, Nahum, Habakuk, tijdgenoten van Jeremia. Maar die hadden zeker geen betere ingang dan Jeremia. Integendeel. Ze lieten de profeten vaak niet eens uitpraten. De mensen liepen gewoon weg. Ze wilden niet eens luisteren naar wat ze te vertellen hadden.

Sjoeboe oesjeboe oftewel bekeert u en u blijft.

God vond de afgodendienst het ergste

Wat was het grootste bezwaar van God? De afgodendienst. Jeremia 25:6 *Ga niet achter andere goden aan om die te dienen en u voor hen neer te buigen. Verwek Mij niet tot toorn door het werk van uw handen, dan zal Ik u geen kwaad doen.* De mensen van Juda en Jeruzalem liepen andere goden achterna. Daarmee traptten ze de HEERE op Zijn hart. Onze God is een jaloers God. Het ligt bij de HEERE niet veel anders dan bij een man die zijn vrouw ziet lonken naar andere mannen. En in Israël was het meer dan lonken. Men liet echt een beeld maken van de Ba'al of Asjera of Moloch. Men knielde neer voor zo'n beeld en men bracht offers die bij die andere religie hoorden. Wanneer iemand anders of een land succesvol was werden zijn goden opgenomen in het accessoir. Men wilde niets missen. Men wilde ook voorspoed en geluk en gezondheid. De HEERE de God van Israël werd door die manier van doen diep gekwetst. Iemand zou het overdreven kunnen vinden om het volk op één gebod zo hard aan te pakken, terwijl het negen van de tien geboden onderhield. Maar dat laatste kunt u gevoelig vergeten. Uit de geschiedenis van Israël komt duidelijk naar voren dat de overtredingen begonnen in de onderste regionen van de tien geboden. Jeremia 7:9 *Stelen, doodslaan, overspel plegen, valse eden afleggen, reukoffers brengen aan de Baäl, andere goden achternagaan, die u niet gekend hebt.* Het waren de geboden die de onderlinge relatie regelden, die het als eerste moesten ontgelden. Op een gegeven moment schoof de overtreding naar boven en raakte het de relatie met God. Daar ging *de sabbat* voor de bijl om gevolgd te worden door *misbruik van Gods naam* en *het maken van beelden* die men vereenzelvigde met de HEERE. Allemaal overtredingen totdat het laatste – of beter gezegd – het eerste gebod sneuvelde: Exodus 20:3 *U zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben.* Je kunt dat opmaken uit Israëls geschiedenis. Zo zie je bijvoorbeeld 'de zonde van Jerobeam' als de koning van het noorden in Bethel en Dan gouden kalveren maakt die hij vereenzelvigt met de HEERE en hij van die beelden zegt: 'Dit is de HEERE Die

ons uit Egypte geleid heeft.’ Dat is de zonde tegen het tweede gebod. Latere koningen in het Noorden maakten het nog erger door met andere goden op de proppen te komen zoals koning Achab die – via zijn vrouw Izebel – met Ba’al en Astarte aan kwam zetten. Met andere woorden: Als God Zijn volk kwalijk neemt dat het andere goden achternaloopt zijn alle tien geboden al omgevallen. Maar ook deze oproep tot bekering strandt op een botte weigering van de kant van het volk. Jeremia 25:7 *Maar u hebt naar Mij niet geluisterd, spreekt de HEERE, zodat u Mij tot toorn verwekte met het werk van uw handen, uzelf ten kwade.* Het vereren van andere goden is dus niet alleen de zwaarste van alle overtredingen, maar ook einde verhaal. Het Verbond dat God op grond van de tien woorden met Zijn volk maakte, is hiermee volledig verbroken.

De tien geboden

Het oordeel over Juda Jeruzalem en de volken.

Het zal veel mensen verbazen dat opeens de omringende volken opduiken als strafwaardig. In zekere zin is het niet nieuw want alle grote profeten kennen de *oordelen over de volken*. Daar valt ook Jeremia onder. Alleen moet dat *oordeel over de volken* nog komen. We komen de *oordelen over de volken* tegen in Jeremia 46-51. Sommigen menen dan ook dat het laatste deel van Jeremia 25 feitelijk achter Jeremia 51 zou moeten aansluiten. Zoals de Hebreeuwse tekst ze heeft overgeleverd, zo worden de profetieën door ons gelezen. Hier volgt het vonnis van de HEERE over Juda en de omringende volken. Jeremia 25:8,9 *Daarom, zo zegt de HEERE van de legermachten: Omdat u niet naar Mijn woorden hebt geluisterd, zie, Ik ga een boodschap zenden en Ik zal alle geslachten uit het noorden halen, spreekt de HEERE, en ook een boodschap zenden naar Nebukadrezar, de koning van Babel, Mijn dienaar. Ik zal hen over dit land brengen, over zijn inwoners en over al deze volken rondom. Ik zal hen slaan met de ban en hen stellen tot een verschrikking, tot een aanfluiting, en tot eeuwige puinhopen.* Niemand hoeft te raden hoe dit komt. Het komt door de afgodendienst. Alle volken hielden er hun eigen goden op na. Op die manier bestalen ze God van Zijn eer en van de dienst aan Hem. Feitelijk bestaan hemel en aarde volgens de Bijbel nog niet zo lang. Zo’n 5 á 6 duizend jaar. Abraham leefde 2000 jaar voor Christus. Wij leven 2000 jaar na Christus. Zo’n 2000 jaar voor Abraham heeft God de schepping met Zijn Woord tot aanzijn geroepen. Adam en Eva zijn volgens het Bijbels getuigenis de eerste mensen. Alle mensen komen bij God vandaan. De volken die hun eigen afgoden hebben – en niet de HEERE de God van de Bijbel eren en dienen – zijn in de loop van de tijd van Hem vervreemd. Het is een schuldige vervreemding. God heeft op verschillende tijd en plaatsen laten merken hoe Hij daar tegenover staat. De zondvloed – om een voorbeeld te geven – is het oordeel van God waarmee *de eerste wereld* ten onder ging. Een oordeel dat heel de mensheid raakte. Sterker, de mensheid werd teruggebracht tot Noach, zijn vrouw en hun drie zonen – Sem, Cham en Jafeth – met hun vrouwen. Uit deze mensen zijn de volken voortgekomen. In Genesis 10 lezen we *de volkerenlijst*. Babel stamt af van Cham de tweede zoon van Noach. Als Babel de toren

bouwt waarmee ze de eenheid op aarde willen vastleggen, gaat Gods oordeel ook daarover. Opnieuw voelt men een oordeel van God. De mensen gaan uiteen omdat God hun taal verward heeft. Ook Sodom en Gomorra hebben het oordeel van God ondergaan. Genesis 18 en 19

De oordelen over de volken

Het volk Israël voltrok het oordeel van God over Kanaän

Het volk Israël moest het oordeel over Amalek voltrekken. Dit volk had het volk Israël in de woestijn op een laffe manier van achter – waar vooral de vrouwen en de kinderen en de ouderen liepen – aangevallen. Koning Saul kreeg veel kritiek. Hij had Amalek met de ban moeten slaan. 1 Samuel 15 De verovering van het land Kanaän was feitelijk ook de voltrekking van het oordeel van God over de volken die er woonden. De maat van de ongerechtigheid was op dat moment vol. Dat had de HEERE al 400 jaar daarvoor tegen Abraham gezegd. Genesis 15:13,16,18-21 *Toen zei God tegen Abram: Weet wel dat uw nakomelingen vreemdelingen zullen zijn in een land dat niet van hen is; zij zullen hen dienen en men zal hen vierhonderd jaar onderdrukken. (..) De vierde generatie zal hier terugkeren, want de maat van de ongerechtigheid van de Amorieten is tot nu toe niet vol. (..) Op die dag sloot de HEERE een verbond met Abram, en zei: Aan uw nageslacht heb Ik dit land gegeven, van de rivier van Egypte af tot aan de grote rivier, de rivier de Eufraat: de Kenieten, de Kenezieten, de Kadmonieten, de Hethieten, de Ferezieten, de Refaïeten, de Amorieten, de Kanaänieten, de Girgasiëten en de Jebusieten.* Tegen Israël zegt de HEER dat ze echt anders moeten leven en geloven dan de volken die Hij voor hen weggejaagd heeft. Anders zal hen hetzelfde overkomen. Leviticus 18:26-28 *Maar ú moet Mijn verordeningen en Mijn bepalingen in acht nemen. U mag geen enkele van die gruweldaden doen, de ingezetene van het land niet, en ook de vreemdeling niet die in uw midden verblijft. Want de mensen in dit land die er vóór u waren, hebben al die gruweldaden gedaan, zodat het land onrein geworden is. Laat het land u niet uitspuwen, omdat u het verontreinigt, zoals het het heidenvolk dat er vóór u was, uitgespuwd heeft.* Nog een voorbeeld waaruit blijkt dat de HEERE de andere volken wel degelijk heeft laten merken hoe Hij over ze dacht. Uit het boek Daniël is de intense bemoeienis van Daniel c.q. de HEERE met koning Nebukadrezar bekend. Dat doet wat met Nebukadrezar. Het raakt hem. Hij is ook veranderd door de confrontatie met de God van Daniël. Daniël herinnert zijn zoon Belsazar fijntjes aan zijn vader die zich wel wat gelegen liet liggen aan Israëls God, terwijl Belsazar zich niets van God aantrekt. Maar dat komt die koning Belsazar duur te staan. Daniël 5:18-23 Uit het boek Petrus is bekend dat het oordeel van God begint bij de kerk. Dat oordeel is niet mals. Nog veel slechter ziet het er uit voor de mensen die niet geloven in de God van de Bijbel en die niet bij de kerk horen. 1 Petrus 4:17-18 *Want nu is het de tijd dat het oordeel begint bij het huis van God; en als het eerst bij ons begint, wat zal het einde zijn van hen die het Evangelie van God ongehoorzaam zijn? En als de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de goddeloze en de zondaar verschijnen?* Op het moment waarop God het vonnis voltrekt aan Zijn eigen volk, komt het ook over de omringende volken omdat ze in andere goden geloven, terwijl ze beter hadden moeten weten. Ze ontnemen God Zijn eer. Ze danken Hem niet. Ze buigen hun knieën niet voor de

Allerhoogste, iets wat ze wel doen voor hun zelfgemaakte goden. Ze houden met hun normen en waarden totaal geen rekening met God. Verder is de HEERE ook boos omdat de volken Gods volk hebben verleid met hun afgoden. Ieder mens weet diep in zijn hart wel degelijk hoe de vlag erbij hangt. De oordelen van God zitten wel ergens in het collectief onderbewuste.

Het laatste oordeel (De Sixtijnse kapel)

Mijn dienaar Nebukadrezar

De positie van Nebukadrezar is opmerkelijk. God noemt hem *Zijn dienaar*. Jeremia 25:8 Die koning Nebukadrezar van Babel gaat een plan van de HEERE uitvoeren: de verovering van Juda en Jeruzalem en de wegvoering van haar inwoners in ballingschap. Dat vonnis zal Babel doortrekken naar de volken die om Juda en Jeruzalem gelegen zijn. Babel is een stok in Gods hand om Zijn volk en de volken te straffen. Datzelfde gold van Assur. Die worden door de HEERE bij monde van de profeet Jesaja gezien als *de roede* in Gods hand. Uiteindelijk is er veel kritiek van God op Assur; reden genoeg om hen aan het oordeel te onderwerpen. Datzelfde geldt later voor Babel. Wordt het in het begin van ons hoofdstuk door God gezien als Zijn dienaar, aan het einde is het oordeel ook voor Babel onontkoombaar. De 70 jaar waarvan sprake is wordt vaak gekoppeld aan het jaartal 586 v Chr. We doen er vermoedelijk beter aan die 70 jaar te verbinden met de tijd dat Babel de hegemonie in het Midden Oosten bezat, dat was vanaf 605 v Chr. tot 539 v Chr. Dit was het jaar waarin Medië/Perzië – onder leiding van koning Cyrus – de macht van Babel overnam. 539 v Chr. was ook het jaar waarop koning Cyrus de Joden toestemming gaf terug te keren naar Jeruzalem en de tempel te herbouwen. Tegen Jeremia zegt de HEERE het als volgt in Jeremia 25:12-14 *Maar het zal gebeuren wanneer de zeventig jaar voorbij zijn, dat Ik de koning van Babel en dat volk – spreekt de HEERE – hun ongerechtigheid zal vergelden, en ook het land van de Chaldeeën en Ik zal dat maken tot eeuwige woestenijen. Ik zal over dat land al de woorden brengen die Ik daarover gesproken heb, al wat in dit boek geschreven is, wat Jeremia geprofeteerd heeft over al deze volken. Want vele volken en grote koningen zullen zich door hen laten dienen. Zo zal Ik hun naar hun daden en naar het werk van hun handen vergelden.* Met de metafoor van *de beker met wijn* – die Jeremia aan alle koningen te drinken moet geven – wordt duidelijk gemaakt dat het oordeel hen wacht. Als alle volken de revue zijn gepasseerd wordt als laatste Babel genoemd. Weliswaar op een verborgen manier, maar toch onmiskenbaar Babel. Jeremia 25:26 *Aan al de koningen van het noorden, die dichtbij en veraf zijn, de een na de ander; ja, aan al de koninkrijken van de aarde, die op de aardbodem zijn. Na hen zal de koning van Sesach drinken.* Het is Jeremia zelf die in het 51ste hoofdstuk de link legt tussen Sesach – volgens sommigen een cryptogram – en Babel. Jeremia 51:41 *Hoe is Sesach veroverd, de roem van heel de aarde ingenomen! Hoe is Babel tot een verschrikking geworden onder de volken! Van*

voltrekker van het oordeel tot het zelf ondergaan van Gods oordeel. Babel had kunnen weten dat God niet alles over zijn kant laat gaan.

De ondergang van Babel

Een impressie van een dag in een dorp van Israël.

Het plaatje – waar God met de ballingschap een einde aan maakt – geeft een impressie van een dag in een dorp van Israël. Je hoort iemand in het dorp zingen. Anderen vallen de zanger bij. Het is een uiting van blijdschap. Misschien is er een huwelijksluiting aan de gang en zijn het bruid en bruidegom die samen een lied ten gehore brengen. Terwijl je verder loopt wisselt het panorama van het dorp maar ook is er een wisseling van geluiden. Nu hoor je het geluid van een handmolen. Iemand is het eten aan het bereiden. Als de avond invalt tegen zessen ontsteken de mensen de olielampen. Door de open vensters zie je hier en daar het wakkerende licht. Dit beeld van een dorp in vrede en rust zal wreed verstoord worden als Nebukadrezar met zijn troepen het land binnenvalt en alles in de brand steekt en de mensen mee wegvoert naar Babel. Jeremia 25:10 *Ik zal uit hun midden doen verdwijnen de stem van de vreugde, de stem van de blijdschap, de stem van de bruidegom en de stem van de bruid, het geluid van de molenstenen en het licht van de lamp.* Het voelt alsof het de HEERE Zelf pijn doet dat de geluiden van een bruiloft en het bereiden van voedsel en het licht dat zijn directe omgeving uit het duister haalt; alles wat het goede leven van een dorp of stad liet horen en zien zal op een kwaad moment volstrekt voorbij zijn. Het leven kon zo goed zijn, maar we hebben het niet vast kunnen houden omdat we niet vasthielden aan God.

De stem van de bruidegom en de stem van de bruid, het geluid van de molenstenen en het licht van de lamp.

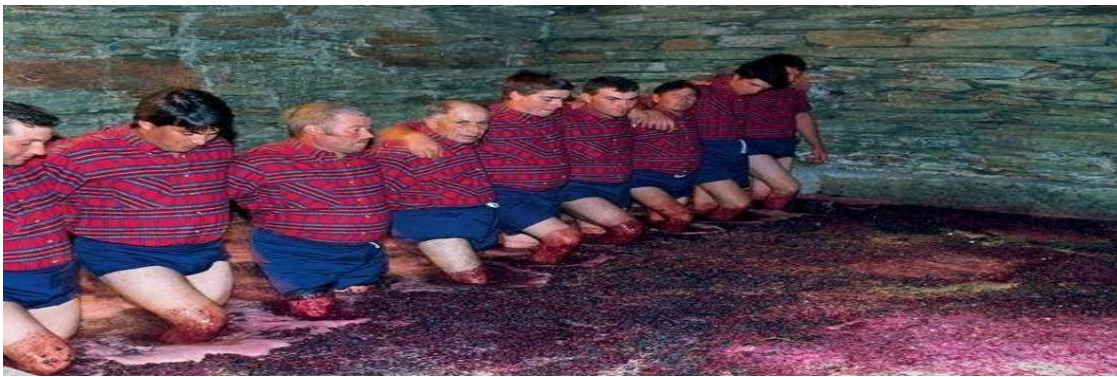

De beker met wijn.

De beker met wijn wordt de metafoor voor alle narigheid die Juda en de volken te wachten staat. Jeremia 25:15 *Want zo heeft de HEERE, de God van Israël, tegen mij gezegd: Neem deze beker van de wijn van de grimmigheid uit Mijn hand, en geef die te drinken aan al de volken tot wie Ik u zend.* De beker staat symbool voor de toorn van God. Het is op zich wel een bijzonder beeld. Normaal is de beker met wijn een teken van vreugde en samenzijn. Hoe kan de beker met wijn een teken geworden zijn van verwijdering en vonnis? Het zou kunnen dat het onderste in de fles – wat wij dan droesem noemen – symbool staat voor allerlei ellende. Zelfs in Holland kennen wij het gezegde: ‘Het grondsop

is voor de goddelozen.' Maar mogelijk is er ook een verband met de druiventreder. Het is vast niet toevallig dat die even verderop wordt genoemd. Jeremia 25:30 *Hij zal een vreugderoep als van druiventreders aanheffen tegen alle bewoners van de aarde.* De druiventreder staat aan het begin van de proces om wijn te maken. De rode druiventrossen worden geplukt en daarna gestort in een grote bak. In die bak lopen de druiventreders. Met hun blote voeten pletten ze de druiven. Het rode sap wordt uit de druiven geperst. De druiventreders beginnen met witte kleren maar naar verloop van tijd is alles rood gekleurd. Wanneer je niet beter wist zou je zeggen dat ze onder het bloed zitten. Het is dit beeld wat achter de wijnbeker zit. Het oordeel wordt verbeeldt met druiventreders die door het bloed waden; het bloed van al de mensen die het vonnis van God ondergingen. We kennen dit beeld uit het boek Openbaring 14:19,20 *En de engel zond zijn sikkel op de aarde en oogstte de druiven van de wijnstok van de aarde, en wierp die in de grote wijnpersbak van de toorn van God. En de wijnpersbak werd getreden buiten de stad, en er kwam bloed uit de wijnpersbak, tot aan de tomen van de paarden, zestienhonderd stadiën ver.*

De druiventreders

Laten drinken

Jeremia krijgt de opdracht om alle volken uit de beker met wijn te laten drinken. Wanneer we hem mogen geloven heeft hij dat ook gedaan om te beginnen bij Jeruzalem. Jeremia 25:17 *Toen nam ik deze beker uit de hand van de HEERE en gaf die te drinken aan al de volken tot wie de HEERE mij gezonden had.* Natuurlijk vragen mensen zich af of dit nu ook serieus genomen moet worden. We hebben al eens eerder gezien dat er in die tijd veel meer werd gereisd dan wij voor mogelijk houden. Reizen is trouwens maar een deel van het probleem. Jeremia zou dan ook nog moeten doordringen tot de paleizen en toestemming moeten krijgen om de koningen uit de beker te laten drinken en zijn verhaal te doen. Jeremia wekt de indruk dat hij aan de opdracht voldaan heeft. Het is mogelijk dat het zo gegaan is en dat Jeremia gedaan heeft wat hij kon om Gods opdracht te verwezenlijken. We weten hoe Jeremia dit probleem – hoe krijg ik de wijn bij alle buitenlandse vorsten – ook op een andere manier heeft meegemaakt. Toen kreeg hij namelijk de opdracht om *houten jukken* aan de buitenlandse vorsten uit te delen. Het juk was een andere metafoor van iets zwaars en dwingend wat God op de nek van de volken legt en waar ze zich niet aan kunnen onttrekken. Bij die jukken ontvangt Jeremia dezelfde opdracht. Maar wat hij doet is het volgende. Op het moment dat de volken in Jeruzalem voor overleg bij elkaar zijn probeert Jeremia met de buitenlandse delegaties in contact te komen. Jeremia 27:2,3 *Zo heeft de HEERE tegen mij gezegd: Maak u banden en jukken en leg die op uw nek, en stuur ze naar de koning van Edom, naar de koning van Moab, naar de koning van de Ammonieten, naar de koning van Tyrus en naar de koning van Sidon, door de hand van de gezanten die naar Jeruzalem komen naar Zedekia, de koning van Juda.* Als dat lukt geeft hij hen een houten juk mee met een boodschap voor de koning. Wie niet sterk is moet slim zijn. Op die manier bereikte hij zijn doel. Hoe het hem gelukt is met de wijnbekers weten we niet, maar laten we er maar vanuit gaan dat hij ook daar in geslaagd is. De namen van de landen luiden als volgt in Jeremia 25:18-

26 aan Jeruzalem en de steden van Juda, zijn koningen en zijn vorsten, om die te maken tot een puinhoop, tot een verschrikking, tot een aanfluiting en tot een vloek, zoals het heden ten dage is, aan de farao, de koning van Egypte, zijn dienaren, zijn vorsten en heel zijn volk, aan alle mensen van allerlei herkomst en al de koningen van het land Uz, aan al de koningen van het land van de Filistijnen, aan Askelon, Gaza, Ekron en het overblijfsel van Asdod, aan Edom, Moab en de Ammonieten, aan al de koningen van Tyrus, al de koningen van Sidon, en de koningen van de kustlanden die liggen aan de overkant van de zee, aan Dedan, Tema, Buz, en allen die kaalgeschoren zijn aan hun slapen, aan al de koningen van Arabië en al de koningen van de gemengde bevolking die in de woestijn woont, aan al de koningen van Zimri, al de koningen van Elam en al de koningen van Medië, aan al de koningen van het noorden, die dichtbij en veraf zijn, de een na de ander; ja, aan al de koninkrijken van de aarde, die op de aardbodem zijn. Na hen zal de koning van Sesach drinken. Feitelijk zijn het de buurvolken die zich ten westen en ten oosten van Juda en Jeruzalem bevinden - genoemd van zuid naar noord. En tenslotte het volk ten noorden van Juda en Jeruzalem: Babel.

Israel en omgeving

Als de HEER Zijn volk oordeelt, is het oordeel over de volken niet ver weg.

Dit is iets wat je ook op kunt maken uit het boek Openbaring. De tijd voorafgaande aan het laatste oordeel van God wordt gekenmerkt door een grote *afval van het geloof*. Volgens de Bijbelse eschatologie loopt dit uit op een oorlog van alle volken tegen Israel. Als de volken zich in de eindtijd tegen Jeruzalem en de gelovigen keren is er iets gaande wat heel dubbel aanvoelt. Aan de ene kant is het Gods oordeel over Zijn volk. God straft de gelovigen omdat ze het vrij massaal af laten weten. Je merkt dat ook wanneer Jeruzalem wordt vergeleken met Sodom en Egypte. Openbaring 11:8 *En hun dode lichamen zullen liggen op de straat van de grote stad, die in geestelijke zin genoemd wordt Sodom en Egypte, waar ook onze Heere werd gekruisigd*. De associatie van Jeruzalem met Sodom en de kruisiging van de Heere is niet echt positief. Die vergelijking wijst op de ongehoorzaamheid en het ongeloof dat God ook tegen het eind van de tijd bij Zijn volk aantreft. Tegelijkertijd is het de tijd van de trouwe gelovigen, die ondanks wat hen wordt aangedaan toch blijven vertrouwen op de HEERE en de normen en waarden van de Bijbel hooghouden. Dat zie je ook in Jeruzalem als wij geweest worden op de twee profeten die de gelovigen ondersteunen. Ze hebben veel weg van Mozes en Elia. Openbaring 11:3,6 *En Ik zal Mijn twee getuigen macht geven, en zij zullen, in rouwkleiding gekleed, twaalfhonderdzestig dagen lang profeteren. Zij hebben macht de hemel te sluiten, zodat er geen regen zal vallen in de dagen dat zij profeteren. En zij hebben macht over de wateren om die in bloed*

*te veranderen, en de aarde te treffen met allerlei plagen, zo vaak zij dat willen. De twee geloofsgetuigen van de eindtijd zullen worden gedood, maar na drie dagen staan ze op en worden naar de hemel gehaald. Ook hier blijkt dat God straft met het doel om Zijn volk te redden. De straf die Jeruzalem treft brengt velen vlak voor het einde nog tot bekering. Openbaring 11:13 *En op datzelfde uur vond er een grote aardbeving plaats, en het tiende deel van de stad stortte in. En bij die aardbeving werden zeventuizend met name bekende personen gedood. En de overigen werden zeer bevreesd, en gaven eer aan de God van de hemel.* Na het oordeel over Gods eigen volk breekt het oordeel over de niet-gelovigen in volle hevigheid los. We lezen het vanaf Openbaring 14-19. Dat is het ook wat de HEERE laat weten aan de omliggende volken van Jeruzalem. Jeremia 25:28,29 *Mocht het gebeuren dat zij weigeren de beker uit uw hand te nemen om te drinken, dan zult u tegen hen zeggen: Zo zegt de HEERE van de legermachten: Drinken zult u! Want zie, in de stad waarover Mijn Naam is uitgeroepen, begin Ik met onheil aan te richten en zou u dan in enig opzicht voor onschuldig worden gehouden? U zult niet voor onschuldig worden gehouden, want Ik roep het zwaard op tegen alle bewoners van de aarde, spreekt de HEERE van de legermachten.**

De HEERE heeft een rechtszaak met de volken.

Het oordeel gaat over u en mij

We kijken ernaar alsof het over anderen gaat. Het oordeel komt over Juda en Jeruzalem en de omliggende volken. Maar het oordeel komt net zo goed over ons als we niet oppassen. Ook wij horen bij Israël of de volken al naar gelang we van Joodse of niet-Joodse afkomst zijn. Hoe dan ook, er is geen ontkoming aan het oordeel van God. Behalve de escape die God in Zijn Zoon heeft gegeven. 'Wie in de Heere Jezus gelooft wordt niet geoordeeld', zegt Johannes. Met het beeld van de wijnbeker kunnen we duidelijk maken dat de Heere het oordeel in onze plaats heeft gedragen. Het is de Heere Jezus die dit beeld in de mond neemt als Hij aan de Vader vraagt of het lijden Hem niet bespaard kan blijven. Mattheus 26:42 *Opnieuw, voor de tweede keer, ging Hij heen en bad: Mijn Vader, als deze drinkbeker aan Mij niet voorbij kan gaan zonder dat Ik hem drink, laat Uw wil dan geschieden.* Voor ons betekent de redding door de Here Jezus Christus heel veel en in veel opzichten. Het eerste is dat we erkennen dat we doemwaardig waren net als alle andere mensen. Het is niet zo dat de kinderen van God beter zijn dan andere mensen. Integendeel, niets menselijks is ons vreemd. Niet alleen doen wij zonden, maar ook wij lagen verloren in schuld. De erkenning hiervan betekent ook dat we het opgeven om onszelf te redden. Toch zit dat verlangen diep in ons. We proberen onszelf te redden uit alle macht. Maar zoals iemand niet in staat is zichzelf uit het moeras omhoog te trekken zo hebben ook wij de sterke hand van God nodig om ons uit onze verlorenheid te verlossen. Op zich lijkt dit allemaal niet zo ingewikkeld. Toch blijkt het een van de meest lastige dingen te zijn voor een mens; om te erkennen dat hij gered moet worden. *Leven van genade* vraagt om een diepe afhankelijkheid van de HEERE. Niets is mooier dan dat. Weinig is lastiger, zo blijkt. Maar als het ons gegeven is, komen we tot de overgave aan de HEERE. Dan pakken we de hand van God aan en laten we ons redden. Dan zijn we er nog niet, maar we zijn wel een heel eind op de goede weg. Het vertrouwen op God bergt de gehoorzaamheid in zich. Het is de verzoening door het bloed van

Christus waardoor we gereinigd moeten worden en de Heilige Geest door Wie God ons vernieuwt naar het beeld van Christus. We moeten leren om God alles te laten doen in ons leven. Dat lijkt heel gemakkelijk, maar is feitelijk helemaal niet zo eenvoudig. We hebben het in ons om los van God te leven. Aan die begeerte hebben we eenmaal toegegeven. In plaats van die begeerte moet er een andere begeerte in ons groeien namelijk om God te eren en te dienen en om alles te doen door Zijn genade en in Zijn Geest. Juist in de totale afhankelijkheid verblijft onze persoonlijke zelfstandigheid. Wanneer we Gods Gezicht helder voor ogen hebben, ontvangen we ook een eigen gezicht. Ieder met zijn eigen persoonlijkheid, gaven en mogelijkheden. De HEERE laat weten dat Hij een rechtszaak heeft tegen Israël en de volken. Ook wij staan voor de Rechter van de hele aarde. Jeremia 25:31 *Vreselijk gedruis zal komen tot aan het einde der aarde, want de HEERE heeft een rechtszaak met de volken; Hij zal een rechtszaak voeren met alle vlees. De goddelozen heeft Hij overgegeven aan het zwaard, spreekt de HEERE.* De rechtszaak van God tegen de mensen is geen metafoor maar harde realiteit. Men heeft het dan over *forensische theologie*. Een van de hoofdlijnen van de Schrift. Er is vrijspraak mogelijk als er iemand anders is Die de straf heeft gedragen. God is rechtvaardig ook als Hij u en mij vrijspreekt die geloven in de Here Jezus Christus Die de straf heeft gedragen. Romeinen 3:21-26 *Maar nu is zonder de wet gerechtigheid van God geopenbaard, waarvan door de Wet en de Profeten is getuigd: namelijk gerechtigheid van God door het geloof in Jezus Christus, tot allen en over allen die geloven, want er is geen onderscheid. Want allen hebben gezondigd en missen de heerlijkheid van God, en worden om niet gerechtvaardigd door Zijn genade, door de verlossing in Christus Jezus. Hem heeft God openlijk aangewezen als middel tot verzoening, door het geloof in Zijn bloed. Dit was om Zijn rechtvaardigheid te bewijzen vanwege het voorbijgaan aan de zonden die eertijds hadden plaatsgevonden onder de verdraagzaamheid van God. Hij deed dit om Zijn rechtvaardigheid te bewijzen nu in deze tijd, zodat Hijzelf rechtvaardig is én rechtvaardigt degene die uit het geloof in Jezus is.*

Gered door de Heere Jezus

De metafoor van de herder en de kudde

Met de metafoor van *de herder en de kudde* sluit de HEER dit hoofdstuk van Jeremia 25:34-38 *Weeklaag, herders, en schreeuw het uit! Wentel u in de as, gebieders van de kudde! Want uw dagen zijn aangebroken, dat men afslachten zal, en uw verstrooiing, zodat u zult vallen als kostbaar vaatwerk. De mogelijkheid tot ontvluchten voor de herders gaat verloren, de mogelijkheid tot ontkoming voor de gebieders van de kudde. Hoor het geschreeuw van de herders, en het gejammer van de gebieders van de kudde, omdat de HEERE hun weide verwoest. De vredige weiden worden vernield vanwege de brandende toorn van de HEERE. Als een jonge leeuw heeft Hij Zijn schuilplaats*

verlaten, want hun land is geworden tot een woestijnen vanwege de brandende toorn van de onderdrukker, ja, vanwege Zijn brandende toorn. Het kwam al eerder naar voren toen de HEERE vooral de koningen en hooggeplaatsten noemde bij het oordeel over Juda en de omliggende landen. Jeremia 25:19 *ev aan de farao, de koning van Egypte, zijn dienaren, zijn vorsten en heel zijn volk, aan alle mensen van allerlei herkomst en al de koningen van het land Uz, aan al de koningen van het land van de Filistijnen, aan Askelon, Gaza, Ekron en het overblijfsel van Asdod, aan Edom, Moab en de Ammonieten, enz.* God houdt de leiders verantwoordelijk voor de deplorabele toestand waarin het volk verzeild is geraakt.

De leiders van het volk

De verantwoordelijken zitten op het pluche. Het zijn de mensen in de nette pakken. De mensen die de pers te woord staan. Of dit nu gaat om het bankwezen of de regering of de directeuren van zorginstellingen of de hoofdredactie van kranten of de leiders van de kerk. Het gaat volgens de HEERE mis bij de mensen die de leiding hebben.

De Herder

Om die reden komt de HEER met de metafoer van de herder. In het boek Ezechiël werkt de HEER dit beeld wat verder uit. Het laat zien wat de HEER verwacht maar ook hoe die mensen zich feitelijk hebben misdragen. Ezechiël 34:2-6 *Mensenkind, profeteer tegen de herders van Israël, profeteer, en zeg tegen hen, tegen die herders: Zo zegt de Heere HEERE: Wee de herders van Israël die zichzelf weiden! Moeten de herders niet de schapen weiden? U eet het beste op en u kleedt u met de wol; u slacht het vetgemeste, maar de schapen weidt u niet. Het zwakke versterkt u niet, het zieke geneest u niet, het gebrokene verbindt u niet, het afgedwaalde brengt u niet terug en het verlorene zoekt u niet, maar u heerst met geweld en met harde hand over hen. Ze zijn overal verspreid, zonder herder, en ze zijn alle dieren van het veld tot voedsel geworden: ze zijn verspreid. Mijn schapen dwalen rond op alle bergen en op elke hoge heuvel. Over heel het aardoppervlak zijn Mijn schapen verspreid. Er is niemand die naar ze vraagt, en niemand die ze zoekt.* Gelukkig gaat God Zelf naar Zijn schapen op zoek en belooft Hij hen te redden. Het leven van een gemeenschap of een maatschappij kan zo mooi zijn maar het gaat stuk aan de grote ego's. De Heere Jezus ervaart dit ook met de Joodse volk. Ze zijn *als schapen zonder herder*. Hij ontfermt zich over hen. Zeker, Hij geeft hen brood en vis. Hij geneest hun zieken. Maar het belangrijkste is misschien nog wel dat Hij hen onderwijst in het Woord van God. Daar kwamen ze voor; voor wat Jezus te zeggen had. Marcus 6:34 *En toen Jezus uit het schip ging, zag Hij een grote menigte en was innerlijk met ontferming bewogen over hen, want zij waren als schapen die geen herder hebben; en Hij begon hun veel dingen te onderwijzen.* Als de verantwoordelijken in de kerk en de samenleving doen wat God van hen mag verwachten dan is het leven goed. Dan is er het lied van de bruiloft en het geluid van de molen en het licht van de lamp. Maar berg je als zij zich laten leiden door hun eigen belangen.

Jezus is de goede Herder

